

L'estaca

el semanario de l'hospitalet Precio: 30 Pesetas

La Voz del Llobregat i L'Estaca.

Dos oasis per a dues èpoques
en el desert de la premsa
periòdica a l'Hospitalet

Albert Balanzà i Prims

L'Hospitalet, un hueso para la Generalitat

*Narcís Serra, primer conseller que
pisa el barro de Bellvitge*

Peirats
desmitifica
la FAI de
La Torrassa

Las
multinationales
atacan

Un Hiper
entre Pubilla
Casas, La
Florida, Can
Serra y
Sant Josep

1973. Cobertura del número 1 del semanari L'Estaca

Narcís Serra: escucha las explicaciones que le dan los miembros del Comité Unitario de Acción Municipal de Bellvitge. (¿Que soluciones pensaría el conseller socialista a los problemas del polígono?). (Foto: Massats)

BANCO OCCIDENTAL

INDUSTRIAL Y DE NEGOCIOS

Font 37, Tel. 334 96 51 L'HOSPITALET

El somni possible

PRÒLEG DE GERARD MARISTANY I ALBERT MUSONS

AUTORS DE *DEL DESENCANT A LA CONTRAINFORMACIÓ. LA PREMSA DE BARRIS A BARCELONA (1976-2001)*

Entre el voler i el poder, entre les ganes de comunicar i les possibilitats de fer-ho, la societat civil de l'àrea metropolitana de Barcelona porta més de 30 anys clamant per la presència d'una premsa local sòlida i estable. I amb l'arribada del nou mil·lenni, sembla que arriben noves possibilitats d'èxit.

Deixeu-nos que situem el nostre punt de mira a la veïna Barcelona. Més enllà dels diaris de gran tirada i abast nacional, els seus barris han generat un conjunt d'experiències comunicatives que poden servir com a laboratori d'experimentació als comunicadors de l'Hospitalet. Sigui, doncs: som a Barcelona, i a mode de pròleg del pròleg comencem per viatjar tres dècades enrera.

A través de l'atmosfera controlada de les hemeroteques ens arriben als dits les revistes nascudes de la ràbia contra un franquisme municipal designat a dit i gestionat a cops. En qüestió d'una dècada (del 1968 al 1977), els barris de la ciutat van donar a llum una quarantena de publicacions amb desinteressats col·laboradors de luxe: Rafael Ribó, Teresa Pàmies, Pere Calders, Tísner, Josep Maria Carandell, Guillén, l'equip Butifarra!, Josep Maria Casassús... Noms que s'aplegaven al darrera de capçaleres tan destacades com *Revista Les Corts*, *Quart de Casa*, *Guinardó*, *Barri de Sant Antoni*, *Butlletí AAVV L'Esquerra de l'Eixample*, *Vila de Gràcia*, o *Quatre Cantons*. La tendència al voluntarisme és molt més acusada que a *La Voz del Llobregat* o *L'Estaca*, a causa del fet que són les associacions de veïns les que assumeixen el paper d'impulsors dels diferents projectes comunicatius, com a suport a les seves pròpies reivindicacions. Precisament per això, també elles seran engolides per la boira del desencís que s'apoderaria dels carrers a finals dels mateixos anys 70. L'idealisme s'esgotava i les publicacions ja no tenien font de la qual beure.

Passada aquesta etapa de dificultats i de silencis, cap a finals dels 80 la premsa més local de Barcelona entra en un procés de reinvençió. Tota mena de col·lectius comencen a fer revistes pròpies que van més enllà de meres circulars internes per convertir-se en instruments d'informació veïnal: les pròpies associacions de veïns, les de comerciants, entitats de promoció de la cultura i la comunicació local, empreses, els grups antisistema a les darreries dels 90... Avui dia, la premsa de barris de Barcelona és un complex maremagnum on conviuen més de 100 publicacions endegades per tota mena de col·lectius, amb tota mena de tirades, i, per què no dir-ho, amb tota mena de qualitats.

Destriant el gra de la palla podem assenyalar alguns projectes consolidats i d'altres en plena expansió, que s'estan convertint en referents de la informació més pròxima. Aquests en són alguns dels més destacats:

Ciutat Nord: amb quatre edicions, als districtes d'Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí
L'Independent de Gràcia
Línia Sants
La Marina (barris de la Zona Franca)
L'Informatiu de Sants-Hostafrancs i La Bordeta
Nova Ciutat Vella (Experiència única, endegada des de la Facultat de Ciències de la Comunicació de Blanquerna)

Com a membres d'un col·lectiu heterogeni, aquestes publicacions comparteixen maneres de gestionar-se totalment diferents. Tot i així, comparteixen també trets similars que en poden garantir el futur:

Gratuïtat
Bona distribució
Una tirada que oscil·la els 10.000 exemplars
Sistemes estables de gestió de la publicitat
En diferent mesura, avenços cap a una redacció professionalitzada

Al costat d'aquests trets comuns, hi ha algunes publicacions que han avançat encara més en la consecució d'una estructura estable. Així, per exemple, la capçalera *Ciutat Nord* ha estat comprada per un grup comunicatiu de Tarragona, que està eradicant de la seva redacció les col·laboracions sense remunerar; *L'Independent* s'ha arriscat recentment a sortir setmanalment (la resta encara funcionen com a mensuals); *Línia Sants*, filla d'una experiència de premsa local ja present al Vallès mostra una clara intenció d'expandir-se cap a altres barris de Barcelona...

Menció apart mereix la publicació *Carrer*, de la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona, que és l'única publicació d'àmbit de ciutat que encara segueix apareixent, tot i que amb una tirada minsa (menys de 10.000 exemplars) en comparació amb la seva voluntat de presència a tots els barris de la ciutat. La capital disposa també d'un producte massiu, *Barcelona Informació*, un mensual de l'Ajuntament que assoleix la ingent tirada de 600.000 exemplars, centrats exclusivament en els projectes endegats pel consistori.

Sigui com sigui, igual que en el cas de l'Hospitalet, Barcelona segueix esperant que neixi als seus carrers un producte netament local i independent, amb prou força com per convertir-se en un referent comunicatiu. Hi ha hagut intents que s'han quedat pel camí: *Bon Dia*, *Arreu*, *Barcelona Express*... D'altra banda, la nova edició d'*El Punt a Barcelona* ha estat una bona notícia per al món local, però l'actualitat dels barris de la

ciutat segueix situant-se en un segon pla, excedint les ambicions d'aquest producte d'origens gironins. La premsa comarcal, doncs, aterra des del nord sense aconseguir l'arrelament que confereixen el nombre de pàgines dedicades a l'actualitat quotidiana dels carrers i places més propers. Mentrestant, la premsa més local, la dels barris, malda per subsistir mentre va generant els seus propis moviments d'expansió, de cara a fer néixer una publicació multicèntrica que no sigui només de Nou Barris o de Ciutat Vella, sino que abasti el conjunt de la ciutat.

Què ens portarà el futur? Les tendències semblen marcades: creix l'interès per la comunicació local, i es comencen a articular respostes a aquesta demanda. Quines són les receptes a seguir? Tant a l'Hospitalet com a Barcelona, creiem que tot plegat passa per la creació d'estructures estables, sòlides i raonables, que sense excedir-se en ambicions evitin l'idealisme com a única raó de la seva existència. A l'epíl·leg, Balanzà us parlarà d' "arriscar-se", i nosaltres recollim aquí la seva proposta. El somni és possible si algú s'hi atreveix.

La Voz del Llobregat i l'Estaca. Dos oasis per a dues èpoques en el desert de la premsa periòdica a l'Hospitalet

ALBERT BALANZÀ i PRIMS

CENTRE D'ESTUDIS DE L'HOSPITALET

PERIODISTA. REDACTOR A LA SECCIÓ DE POLÍTICA DEL DIARI AVUI. DIRECTOR DEL SETMANARI *L'INDEPENDENT DE GRÀCIA*

Aquest article és el resultat d'una modesta recerca a través de les dues experiències independents més reeixides en l'àmbit de la premsa periòdica a l'Hospitalet de Llobregat. *La Voz del Llobregat* i *L'Estaca*, dues idees fortament contraposades en la línia editorial, van intentar en només cinc anys de diferència mantenir un producte informatiu vàlid per a una vastíssima població de tres-cents mil habitants.

La recerca ha tingut especial interès a fer un recorregut exhaustiu per les característiques de la vida de les publicacions, així com dels blocs temàtics preferencials. Per això, em cal agrair sincerament la col·laboració de Jesús A. Vila, exredactor de *La Voz del Llobregat* i un dels fundadors de *L'Estaca*, i de Juan Segura Palomares, exdirector de *La Voz del Llobregat*. *De les entrevistes i converses que he mantingut amb tots dos, ben segur que se'n desprèn bona part de la història de la premsa periòdica que aquí hem acotat a un quinquenni, entre 1973 i 1978.*

També em cal agrair la col·laboració i predisposició total de les persones del Centre d'Estudis de L'Hospitalet (CEL'H), una de les entitats que més treballa per recuperar la memòria històrica de l'Hospitalet, i també l'oferiment i suport de l'Arxiu Històric de l'Hospitalet, sobretot en la fase inicial d'aquesta recerca.

1. La Voz del Llobregat i l'Estaca. dues experiències independents, fortament contraposades

L'Hospitalet de Llobregat, la segona ciutat del Principat en nombre d'habitants, ha patit en menys d'un segle les més dures conseqüències de les dues onades migratòries arribades durant els anys vint i trenta i els anys seixanta amb gent procedent de l'estat espanyol i més recentment dels anys noranta fins a l'actualitat amb nova immigració de la resta del món. En arribar el segle XX, l'Hospitalet era un petit nucli rural que no arribava als 5.000 habitants, que estaven distribuïts entre el nucli antic i un nucli nou situat a l'entorn de l'església de Santa Eulàlia de Provençana, que exercia de raval industrial dels barris barcelonins de Sants i La Bordeta. El 1930 l'Hospitalet ja era la cinquena ciutat, amb 37.650 habitants, i abans de començar la guerra civil, la ciutat anava frec a frec amb Sabadell sobre els 49.000 habitants per esdevenir segona ciutat. La consolidació de les indústries metropolitanes va disparar la taxa demogràfica per sobre dels 200.000 habitants.

Les xifres de població es distribueixen en una ciutat de dotze barris poc interrelacionats a causa sobretot del creuament de tres vies de tren i la manca d'un nucli fort actuant com a centre comercial i cultural.

La proximitat a Barcelona ha estat la dificultat més gran per al manteniment d'una premsa pròpia. Localitats més petites, per la seva posició geogràfica sobretot, han tingut i tenen un bagatge escrit molt superior al de l'Hospitalet. A més, com s'ha esmentat, l'estructura urbana de la ciutat d'aquest segle, amb nuclis distanciats i amb dinàmica pròpia, ha afegit dificultats per a una premsa local. És per aquestes raons que l'Hospitalet de Llobregat mai no ha gaudit d'una premsa de llarga durada, sinó que en la majoria d'experiències ha respost a la voluntat d'uns quants lletraferits o a uns interessos polítics concrets. Va ser precisament durant el franquisme, quan van sortir les publicacions amb més trajectòria: el *Boletín de Información Municipal* i *La Voz del Llobregat* (1973). Poc després, durant el postfranquisme, el periòdic progressista *L'Estaca* (1978) va ser una de les últimes publicacions de l'Hospitalet amb format de diari.

Si deixem de banda el *Boletín*, per la seva iniciativa estrictament pública, veiem com *La Voz* i *L'Estaca* destaquen com dos oasis enmig del desert de la premsa periòdica a la ciutat. D'una banda, *La Voz del Llobregat (periòdico independiente de información comarca)* és impulsada des de les instàncies municipals. Una societat privada reuneix en primer lloc el futur alcalde Vicenç Capdevila, home de dretes que no va tenir cap problema ideològic per ser nomenat regidor, a dit, l'any 1962 per l'alcalde ultradretà José Matías de España Muntadas. En segon lloc, Matías de España mateix, marquès de Monsarràs (títol carlí) i capítol del Movimiento a la comarca, és el batlle vigent que també nomenarà Capdevila com el seu successor per a l'alcaldia. A l'esguard de tots dos, l'aleshores cap de premsa de l'Ajuntament, Juan Segura Palomares, és l'home indicat per dirigir el projecte periodístic. Finalment, la quadratura del cercle –bona part de la despesa econòmica inicial– queda coberta pel constructor Marquina, l'home que estava convertint els antics terrenys de la Casa Escorça –avui Santa Eulalia II– en un dels conjunts més densificats del cinturó barceloní. Les xafarderies de l'època van esbombar el rumor que el paper de *La Voz* el pagaven els compradors dels pisos i que les llicències de compra tenien una clàusula secreta que parlava d'un suport il·limitat a la nova experiència de premsa local.

En un plantejament totalment diferent, *L'Estaca (el semanario de l'Hospitalet)* es vertebrava a partir de la creació d'una societat anònima anomenada *Comunicació Ciutadana, S.A.*, amb un consell d'administració de set membres presidit per Oriol Rius i Camps i un consell assessor format per quinze pesos pesants del progressisme en la societat hospitalenca. El suport econòmic, en aquest cas, queda dividit en tres-cents accionistes que aporten un valor provisional de cinc mil pessetes cadascun. Però, malgrat el mosaic de participacions, la identitat global dels impulsors coincidirà en bona majoria amb la dels sindicalistes i dirigents polítics d'esquerres. Molts cognoms com Parramon, Arjalaguer o Vila apareixeran tan bon punt en la plantilla o en l'equip de col·laboradors com en les notícies de les seccions de Laboral i Política.

2. Redacció rica, redacció pobre

El director de *La Voz*, Juan Segura Palomares, va nodrir-se en principi dels redactors de la ciutat que treballaven a les corresponsalies dels diaris barcelonins. Com diu ell, va agafar “un cos de redacció professionalment molt bo, però políticament molt heterogeni”. Segura Palomares ofería, segons l'exredactor Jesús A. Vila, “la màxima llibertat i la màxima confiança dins de les possibilitats que donava el règim”, fins al punt que va nomenar subdirector Enric Company, definit per Segura com un home “bel·ligerantment d'esquerrés”, que en aquells moments era el periodista amb pes a l'Hospitalet. Company mateix va formalitzar el contracte en plantilla de Ramon Font (societat i urbanisme) i Doménec Font (cultura i espectacles). De la xarxa de col·laboradors, ben aviat en destacaria Jesús A. Vila, que substituïria Doménec Font en els primers números de la publicació. La solidesa de l'empresa permetia sous que no tenien res a envejar als dels grans diaris del cap i casal. Vila assegura que el subdirector percebia uns ingressos de vint mil pessetes i els redactors rebien vuit mil pessetes, quantitats les quals representaven “una barbaritat de calers”, com diu Vila, per a joves aprenents de periodista.

Molt diferent va ser l'organització de la redacció a *L'Estaca* cinc anys després. Un equip de tretze redactors i quatre fotògrafs comandat per Lluís Bassets, el director que només va aparèixer un dia per la redacció, va arpenjar-se a la pràctica en el nucli format per –altre cop– Enric Company i Jesús A. Vila. La minsa audiència del periòdic al llarg dels seus quinze números d'existència va provocar l'absència total d'ingressos per pagar cap membre de la plantilla. Així doncs, la redacció curta i ben pagada a *La Voz* va esdevenir àmplia i impagada a *L'Estaca*.

3. La Voz del seu amo

Les promeses inicials de llibertat i confiança de Segura Palomares als seus redactors van topar ben aviat amb el poder empresarial i polític. A mida que el tractament de les notícies destapava problemes urbanístics i socials difícilment acceptables pel poder local, les indicacions verbals van començar a impedir el treball normal de la redacció. Van arribar les primeres censures, sobretot en les seccions de Política i Urbanisme, i l'autocensura dels propis redactors va entrar en funcionament. Vila es mostra contundent quan recorda aquelles primeres setmanes de *La Voz*: “estàvem bastant fins als pebrots del funcionament del periòdic, perquè era un moment de repressió força intensa i no et deixaven escriure tot el que volies escriure”.

Els problemes professionals solen coincidir a la pràctica totalitat de la premsa periòdica. Tant per als aficionats sense titulació com per als professionals del periodisme, la situació s'ha aguditzat en el punt d'inflexió que representa la Llei de Premsa de 1966. El marge de llibertat d'expressió obert dóna espai a temes i tractaments fins aleshores impensables. El 1966 és el tret de sortida de l'estira-i-arronsa entre la pressió directa i

indirecta del poder i els mecanismes periodístics per introduir les qüestions més espinoses. Com diu Vila, cal tractar la informació "donant la volta a les coses sense explicar-les massa en detall" o com si extrapoleessim aquella cita de la *Instrucción secreta*, que el fiscal del Consejo de Castilla, don José Rodrigo Villalpando, va transmetre als corregidors del Principat de Catalunya el gener de 1716. En aquella missiva, el fiscal recomanava instruccions per acabar amb la llengua catalana de manera "que se consiga el efecto sin que se note el cuidado". Ara els nous periodistes podien usar la mateixa cura per defensar els efectes de la lliure informació. Els periodistes locals només podien confiar en la seva habilitat per sortir del desemparament i per a molts, el caràcter no professional de la seva activitat els barrava el pas de l'associacionisme per a la defensa dels interessos comuns. Només els periodistes titulats en exercici de Girona, Tarragona i Lleida, ciutats amb premsa diària a més de Barcelona, poden registrar-se en associacions de premsa que defensen els interessos morals, materials i professionals. Malgrat aquestes armes, en ciutats on només hi ha premsa del Movimiento, aquesta estreny i gairebé ofega tot el que vagi més enllà dels interessos materials més immediats.

A *La Voz* tothom sap quin peu calça l'empresa i es produeixen situacions curioses. El director Juan Segura Palomares es declara, moltes vegades i en públic, falangista i joseantonià fins a la mort. I per exercir d'acord amb la seva consciència, instal·la al seu despatx de *La Voz* una fotografia del seu pare fent un míting amb camisa negra. La imatge no passa desapercebuda per als membres de la redacció que fan tota mena d'acudits. De cara als lectors, el clima més mofeta que remugador s'exterioritzarà en l'ús de pseudònims *representatius* de la línia del diari. El tret de sortida el dóna Doménech Font que, per fer la punyeta al director sense que se n'adoni, com que no volia signar amb el nom, pren el pseudònim de *Benito*. Font coneixia l'especial admiració de Segura Palomares per Benito Mussolini. Per reblar el clau, quan el cap de la secció d'Espectacles i Cultura marxa, és substituït pel col·laborador Jesús Vila, que signarà *Adolfo* per seguir la conya. Segura Palomares, ignorant o no del joc, s'apunta a la pràctica amb els àlies de *Juan del Llobregat* o *Píndaro*. Lluny de la intencionalitat dels seus redactors, el director assegura que els pseudònims de *La Voz* en general s'usaven "perquè en aquests diaris petits a vegades escrius tres o quatre coses i s'opta per canviar el nom" per no repetir-se tant.

Aquest clima estrany va durar sobretot els primers mesos. Hi ha un determinat moment en què Segura Palomares comença a absentar-se de la direcció del diari i Enric Company s'erigeix, de fet, en màxim responsable d'una publicació ideològicament lligada a uns plantejaments totalment allunyats dels seus. Comença a prendre decisions a contracor i la situació es va deteriorant. Les contradiccions s'estenen ja des de la subdirecció a la redacció.

4. *L'Estaca*, estirant fort per l'esquerra

"Llarga vida a *L'Estaca*!" va ser, segons el periòdic, el desig unànimе en la presentació del primer número. El bateig de la nova publicació va ser una resposta un xic ressentida al projecte fracassat de *La Voz del Llobregat*. Molts dels participants en el naixement del periòdic progressista havien sortit malparats de la relació amb Segura Palomares i els poders que finançaven el seu diari. En resposta a l'espina clavada, es configura en plena transició l'anomenat Club de Premsa, que durant una època controlarà la informació de la ciutat que es publica a tots els mitjans de Barcelona. El club marcarà criteris, repartirà llocs de treball i vehicularà les notícies de l'Hospitalet, que hauran de ser convenientment dosificades en un moment que l'oferta creixent de notícies superava la demanda exigida per la premsa de Barcelona. Jesús A. Vila, un dels integrants d'aquell club, descriu les causes perquè aquella efervescència informativa acabaria solidificant-se en *L'Estaca*: "Durant els primers anys de corresponsalies, nosaltres publicàvem dues o tres peces a la setmana. A mida que van passant més coses a l'Hospitalet i els plens [municipals] són més sucosos, que el moviment veïnal evoluciona, (...) nosaltres anem observant que el volum d'informació que genera la ciutat cada vegada és més gran. Arriba un moment que nosaltres publiquem una peça diària als diaris, però que en podríem publicar quatre o cinc si tinguéssim espai".

En aquest context, els més aventurers veuen que hi ha informació per donar i vendre, que hi ha ganes de tornar a escriure sobre i per a l'Hospitalet i que hi ha capacitat per reprendre l'experiència de *La Voz* en un projecte propi i subsidiari de ningú. També cal afegir que la premsa és la caixa de ressonància ideal, en aquests anys, de la presa de consciència de la ciutadania enfront els dèficits socials, agreujats sobretot en les zones mal planificades de la perifèria, víctimes del *desarrollismo*; de la puixança global del sindicalisme de classe i del debat reorientatiu de la burgesia; de l'evolució de mentalitats en la societat de tot l'Estat, que permet la incorporació dels fills de les classes mitjanes a l'ensenyament universitari i els primers passos per a l'alliberament de la dona; del trencament de l'estructura de poder franquista (ideològica, política i militar).

L'Estaca neix efectivament des d'una òptica d'antipoder a favor de l'esquerra i està pensada per a un públic netament d'esquerres, com la població majoritària de l'Hospitalet. Amb l'equip humà i els objectius informatius clars, només s'emboira el pilar econòmic. El milió i mig de capital inicial, assolit per mitjà de la subscripció popular, és just, però l'embranchida del projecte fa que els seus integrants s'aferrin a l'ideal segons el qual el tema econòmic se superarà en la mesura que es vengui la publicació. *L'Estaca* no té recursos ni un mecenes constructor com *La Voz*, que alimenti la despesa a curt i a mig termini. Però tant se val. Segons Vila, el conte de la lletera particular manté que "si això nosaltres ho venem al quiosc, haurem d'ampliar la tirada; per tant hi haurà publicitat i això no es morirà mai". En tot cas, el periòdic neix coix econòmicament.

Però les dificultats prèvies no s'acaben aquí. Per sobre de l'extens planter format per una desena llarga de periodistes, fotògrafs, dibuixants i col·laboradors, l'ànima del

periòdic recau en dos homes: Enric Company i Jesús A. Vila. Cal nomenar un director. Els membres més antics del Club de Premsa fiquen cullerada i opinen que el cap visible de la nova publicació ha de ser una persona que conegui pam a pam l'Hospitalet, que gaudeixi d'una llarga experiència en premsa local i que compti amb el suport de la redacció. De fet, el càrrec està fet a mida per a Enric Company. Des del primer dia, Vila pressuposa que el càrrec de director recaurà en Company, també segons la lògica heretada dels temps de *La Voz*. Però l'exsubdirector refusa l'oferta. L'alternativa resulta inexistent i Company ha de recórrer al seu cap, Lluís Bassets, del *TeleXprés*, que era la publicació on ell treballava de redactor. El nou director vindrà un sol dia a la redacció per donar les directrius bàsiques de treball i per lliurar un escrit de presentació –que, per error, sortirà sense signar–. No tornarà. El prestigi de Bassets havia fet claudicar els sectors oposats a un nomenament d'aquestes característiques, que no triarien a recuperar la raó.

Sense diners i sense director, l'empresa evoluciona a empentes i rodolons. Les queixes per l'absentisme de Juan Segura Palomares a *La Voz*, capitalitzades en bona part pel nucli endegador de *L'Estaca*, havien obtingut un ressò important a tota la ciutat i ara els denunciants queien, a ulls de la gent, en el mateix error pel qual protestaven cinc anys enrere. D'un director amb mà de ferro –quan hi era– es va passar a un director merament nominal. Vila ha reconegut que aquells inicis amb la capçalera decapitada van ser un error, “que no hauria solucionat el problema de fons (els diners), però ens hauria cohesionat”.

L'ambient enrarit s'evidenciaria fins i tot a les discussions sobre aspectes secundaris com el format, la línia editorial i la política de col·laboracions i tribunes. El consens era necessari, tenint en compte les condicions de treball. Doncs, res més lluny de la realitat: mai no va haver-hi un acord consistent i unànim sobre la línia editorial de la publicació. Amb tots aquests elements sobre la taula, no es pot dir que el periòdic nasqués mort, però sens dubte va veure la llum amb greus handicaps que van accelerar la trencadissa.

5. *La Voz*, a l'ombra del “Pare Llobregat”

El primer editorial de *La Voz del Llobregat* aixeca la bandera de la informació estricta per sobre de la creació de qualsevol clima d'opinió i d'experiència col·lectiva. Sobre el paper, avisa que “no nos imponemos ni admitiremos más limitaciones que aquellas que nos impongan las Leyes, el servicio a España, y las más elementales normas de buena educación”. *La Voz*, en un acte d'afirmació local, declara també en aquest primer editorial la voluntat “de estar a la altura de este enclave humano que se ha ido configurando a la sombra del Padre Llobregat, el cual, como un Nilo modesto, ha conseguido crear una de las zonas más fecundas de la Región”. Aquesta particular estima al país i a la ciutat seran dos cavalls de batalla del periòdic, els quals es manifestaran en diversos fronts.

A partir d'aquell dia de Sant Jordi de l'any 1973, *La Voz* seguirà activament la política de caire més oficialista del municipi i de la comarca. Es farà ressò dels problemes locals des d'una òptica que donarà màniga ampla a empresaris i administració perquè exposin els seus plans per solucionar les mancances. Així doncs, es recollirà la visita del director general de la Vivienda al Polígon Gornal, a causa de la falta de locals socials a Bellvitge (números 8 i 9) i la inauguració de l'ambulatori de Cornellà amb la presència del subsecretari de Treball José Utrera Molina (núm. 11). Els editorials de *La Voz* van farcits de reclamacions a l'administració atenuades per elogis sobre l'orientació de la seva política. Per exemple, ja en el primer número, s'adverteix que "ante la escasez de instalaciones, la delegación nacional de deportes debe ayudar a l'Hospitalet", però poques línies més avall l'autor no vol finalitzar l'escrit "sin dejar constància de la fèrtil labor realizada por el Ayuntamiento en cuanto al servicio de Educación Física Escolar".

La publicació no oblidava en cap moment de quines butxaques sortien els diners que la financiaven: Capdevila, Matías de España i altres representants del sistema, com Juan Antonio Samaranch, van omplir pàgines i pàgines en editorials, notícies, inauguracions, nomenaments i celebracions diverses. De fet, en el resum gràfic de 1974 "El año hospitalense en fotos" (núm. 70), els capitosts de l'oficialisme a la comarca compartiran notícia amb les eleccions a consellers locals del Movimiento i amb la visita oficial a Franco d'una delegació local encapçalada per l'alcalde. Si el lligam entre els dos alcaldes i el director Segura Palomares ja ha estat explicat, potser cal constatar com l'amistat entre el director de la publicació i Samaranch era tan arrelada que Segura Palomares li redactava aleshores els discursos oficials dels actes. La relació amb España i Capdevila va enfortir-se en els anys de la transició en un grup de fugaç existència impulsat per l'actual banquer: *Concordia Catalana*. L'associació, que agrupava antics regidors i alcaldes del franquisme, va ser una avant-sala de l'adscripció partidista de molts dels seus membres l'any 1977 a la UCD d'Adolfo Suárez. L'alcalde Vicenç Capdevila seria un d'ells.

La Voz del Llobregat va especialitzar-se en cobrir els actes oficials del municipi fins al punt que transcrivia fil per randa els discursos dels protagonistes i posteriorment els comentava sense escatimar elogis. En ocasió de la diada de Sant Jordi, el pregó llegit per Juan Segura Palomares va merèixer els qualificatius de "brillant" i "llargament aplaudit" (núm. 1). També va reproduir-se el discurs de Samaranch quan va ser nomenat president de la Diputació (núm.25) o el de Capdevila quan Franco va rebre els municipis de l'Hospitalet i Sant Boi (núm. 21).

Totes les seccions eren vàlides per a la presència dels mateixos protagonistes, fet que incumbia també els seus familiars. Samaranch era designat "catalán del año" i rebia el consegüent homenatge en l'editorial "El ejemplo de una ilusión sin descanso" (núm. 67) o inaugurava el Saló Nàutic al costat de l'aleshores príncep Juan Carlos i declarava que "la paz de Franco tendrá continuación en vuestra alteza" (núm. 80). Es presentava el llibre *Historia del RCD Español* escrit per Juan Segura Palomares (núm 109); s'es-

collia per primer cop una dona com a cap provincial d'Educación y Descanso, el seu nom: Adoración Segura Palomares (núm 15); naixia el quart fill de l'alcalde Capdevila (núm. 4), etcétera.

Però qui va acaparar més espai informatiu en aquest i altres camps va ser, sens dubte, l'alcalde recentment rellevat Matías de España. Les eleccions a consellers locals del Movimiento van donar màniga ampla a les propostes de l'exalcalde. Quan España tenia una entrevista a mitja plana, els altres candidats es resignaven a un requadre (núm. 57). La confirmació del candidat "del periòdic" va quedar clara un mes després quan se li va concedir la Medalla d'Or de l'Hospitalet. L'alcalde Capdevila, el cap provincial del Movimiento Pelayo Ros i el redactor J.S.P. (!!) no van escatimar enaltiments de la figura de Matías de España. En nom de *La Voz*, J.S.P. va regalar els ulls dels lectors amb aquest final de notícia: "*La Voz del Llobregat*, todavía joven y sin merecimientos en la obra de luchar por Hospitalet, recoge este acto de gratitud y reclamación de lealtades y se adhiere con una sencilla frase: ¡Gracias, señor España!" (núm. 65). Les notícies no estrictament polítiques també contenien l'antropònim Matías de España, "El nombre de José Matías de España a una avenida de la ciudad", i el redactor de torn posava el toc interpretatiu de l'època: "Como no podía ser de otra forma, los concejales que trabajaron a las órdenes del señor España aprobaron por unanimidad y satisfacción este dictamen" (núm. 17).

En aquests primers mesos de vida, *La Voz del Llobregat* serà a primera línia de la notícia en el relleu de càrrecs a les alcaldies de l'Hospitalet i de Barcelona, que sota el comandament de dos homes de caràcter, Matías de España i José María Porcioles, havien aguditzat polèmiques de convivència veïnal. Els editorials del director Juan Segura Palomares evidenciaran l'amistat amb Matías de España, el qual trobarà tribuna oberta a les seves opinions en qualsevol moment del conflicte. Lluny d'alimentar polèmiques, Segura Palomares titulava "Nos entenderemos con Barcelona" a la portada del número 13 i remitia a l'editorial interior per afirmar que "si España està formada por una sèrie de pueblos distintos, con unas peculiaridades muy definidas que les diferencian entre sí, lo que no impide la unidad, con las comarcas y provincias sucede otro tanto". L'etapa s'havia tancat quinze dies abans amb allò que Segura Palomares va batejar com "el abrazo de Can Buxeres". En el marc del palauet neoclàssic, va segellar-se l'acomiadament en pau dels dos polítics, fet que va ser considerat per l'editorial de *La Voz* com un final d'etapa en la política intermunicipal: "Porcioles batalló sin tregua por configurar una Area Metropolitana a hechura de la Barcelona que él comandaba. España batalló, también sin tregua, para evitar que Hospitalet (...) se convirtiera en huertos privados de la capital" (núm. 7). El seguiment de la notícia es tancava al número 10 amb una tribuna de Matías de España titulada "Mis relaciones con Porcioles", en què el polític hospitalenc posava una "excel·lent" relació personal per sobre de les diferències de criteri amb el seu "amic" Porcioles. Les divergències van servir, segons España, per veure diferents cares d'un mateix problema, "lo que enriquece el conocimiento humano".

6. Dates assenyalades

A banda de les trifulgues municipals prou sovintejadades, *La Voz del Llobregat* no era estranya al món immediat que l'envoltava. I aquest, encara l'any 1973, no era un altre que el món tancat –però ja no hermètic– del franquisme en el qual les commemoracions del 18 de juliol, dels trenta i tants “años de paz”, del naixement del dictador, de la creació de la Falange, de la formació de la Legión i del “Dia de la Hispanidad” estan marcades en vermell en el calendari. *La Voz*, que ja havia deixat clar el seu posicionament de “servicio a España” en el primer número, seguia religiosament aquestes dates assenyalades amb el corresponent editorial patriòtic. I més enllà de ser dates d'obligada referència, Segura Palomares defensa que “d'alguna manera molts hi creïem en això”.

A banda d'aquestes celebracions de calendari, el periòdic sens dubte va aconseguir pujar el to de la seva línia editorial amb un número extraordinari sobre “Como fue aquel 19 de julio en la comarca”. A trenta-vuit anys de dictadura, *La Voz* proposava un record històric a nivell local sobre el dia de l'aixecament franquista i la visió d'aquells esdeveniments des de l'actualitat. En aquell número de juliol de 1974, Segura Palomares donava entrada a mitja pàgina en català, en una de les anecdòtiques aparicions de la llengua catalana en la publicació. Tot un seguit d'articles d'opinió amarien “la pau i el progrés” de tots aquests anys.

Les efemèrides, però, ja havien arribat més modestament en el 37è aniversari de la revolta militar. Una foto generosa de Franco en la portada del número 24 anava acompanyada de la llegenda “18 de julio: 1936-1973. Su Excelencia el Jefe del Estado, que a los 37 años de la histórica efeméride sigue rigiendo los destinos de España” i obria boca per a l'editorial “Vigencia del 18 de julio”, que mantenia els valors d'aquella data com a “punto de partida de una empresa que apunta directamente hacia el futuro”. L'octubre d'aquell any 73 es vivia un nou debat sobre l'alliberament del Sahara, que *La Voz* va fer entrar amb calçador en una editorial que resava “Ni Marruecos ni Mauritania: Sáhara. Y en comunidad con sus intereses, España” (núm. 45). En plena il·lusió patriòtica, *La Hispanidad* ocupava gairebé tota una portada de la publicació i llegava un dels editorials més fervorosos en els tres anys de vida de *La Voz*. Un dels seus fragments retratava que “el mundo tiende cada vez más a formar bloques afines. Uno de esos grandes bloques es el constituido por la Hispanidad, por los pueblos nacidos de la civilización y la cultura española. Por eso saludamos con esperanzado alborozo esta nueva fiesta de la Raza, en la esperanza de que los últimos contactos mantenidos entre los pueblos hispánicos nos abrirán la puerta de un futuro en el que los cientos de millones de hispanohablantes tendrán un peso específico en el mundo” (núm. 49). En la mateixa línia, les “meditaciones” del director van omplir les opinions del diari en el 40è i en el 41è aniversaris de la Falange Española. El director Segura Palomares no oblidava els seus ideals joseantonians i els definia com a “fuente de ideas frescas y lozanas”. Per ell, “una cosa es libertad y participación”, demanada per les primeres veus democràtiques, “y otra volver a edificar por separado dos Españas” (núm. 53).

Però a mida que avança la publicació i que s'acosta l'anomenat *fet biològic*, la mort del dictador, es nota una evolució en el pensament ideològic del periòdic. El canvi, amb totes les precaucions i dubtes, és general a tota la premsa de Barcelona. Els posicionaments a favor del príncep Juan Carlos i a favor de polítics com Arias Navarro omplen l'aire d'un clima d'aperturisme més pragmàtic que democràtic. El periodista Jesús A. Vila no gosa afirmar que Segura Palomares fos un aperturista conscient, sinó que era "un pragmàtic que veia que allò s'acabava i que s'havia de donar el pas cap a una democràcia orgànica". L'anomenat *Espíritu del 12 de febrero* no preveia un trencament d'estructura tan fort, però va marcar el camí final del franquisme.

Les pàgines de *La Voz* s'avancen, en certa manera a aquest final d'etapa amb un editorial ja al número 11, el juny de 1973, titulat significativament "Renovación política". Tímidament, el director afirma que "parece observarse una cierta tendencia a quitarle color político específico a la gestión administrativa. (...) És posible que en este momento sea aconsejable la presencia de dirigentes que respondan más a un servicio pragmático que a circunstanciales motivaciones políticas" Tot un atreviment per part de Segura Palomares. Malgrat els desitjos, el nou govern serà més polític que tècnic, de moment.

Abans que acabi l'any, l'editorial del director de *La Voz* fa un salt qualitatiu en l'aperturisme i s'arrisca a opinar que "Franco no tiene otra sustitución posible que las instituciones", tot i que es suavitza dient que "así será posible proseguir el perfeccionamiento de esta constitución abierta, que Franco puso en marcha ya en los días turbulentos de la guerra". El final, però, és prou indicatiu: "así no habrá vacío, ni balcones cerrados", és a dir, el dictador comença a ser prescindible i no es vol anar enrera.

En l'equador de la vida de la publicació, les crides adhesionistes a la transició són constants des de les pàgines d'opinió del periòdic. Després d'uns mesos de reflexió sobre les conseqüències polítiques de l'atemptat mortal d'ETA contra Carrero Blanco, que va merèixer quatre pàgines a *La Voz*, els aperturistes no veuen cap altra sortida. El dictador té 81 anys, pot caure en qualsevol moment i l'home que encarnava el relleu del règim és mort. Els homes que coneixen els mecanismes del règim ho saben, la resta de la població no s'ho creurà fins que ho vegi. Segura Palomares les veu venir i com molts d'altres, comença a prendre posició a favor del govern aperturista d'Arias Navarro. El juny de 1974, una pàgina tres (l'editorial) demana "Democracia equilibrada" al nou govern. El temps corre i la ruptura d'estructures només es pot evitar amb uns "cauces constitucionales amplios pero perfectamente definidos, (...) porque así quedaría reducida a unos pocos focos extremistas la subversión".

Bona part dels editorials que seguiran fins a la desaparició de la publicació dibuixaran una línia separadora entre els favorables a l'involucionisme, inclosa l'extrema dreta terrorista, i els partidaris del futur "encarnat en el príncep Juan Carlos". Precisament per a aquest futur i pel present del govern d'Arias Navarro, Segura Palomares ha volgut puntualitzar-nos en entrevista que "jo sempre he jugat la carta del príncep, cosa que amb la gent del Movimiento em va crear molts problemes, i Arias Navarro era sim-

plement el cap de govern. Nosaltres no coneixíem aleshores els problemes que hi havia entre l'Arias Navarro i el príncep, però jugàvem com a defensors del principi d'autoritat i de mantenir l'ordre mentre es feia la transició". S'evidencia que Arias Navarro no era l'home del rei, però la gent que protagonitza la transició com Segura Palomares, si més no localment, vetlla per l'ordre i fa pinya. Segons el veterà periodista, molts quadres del Movimiento tindran les dificultats de "ser més papistes que el Papa", per acceptar el final de la dictadura o el final del "sistema", com prefereix l'exdirector de *La Voz*.

7. De miss Turismo a les eleccions de Montal

"Esta guapetona señorita es Beatrice Fohr...". Els lectors de *La Voz* es fregaven els ulls aquell agost de 1974 en què la portada del periòdic mostrava a cos sencer i en biquini la miss Turismo Castelldefels de la temporada (núm. 130). L'obertura i la màxima llibertat del projecte inicial de Segura Palomares arribava a quotes importants. Potser va ser per l'absentisme del director, anteriorment esmentat, però les pàgines de *La Voz* van acollir notícies com la celebració de la Cinquena Universitat Catalana d'Estiu a Prada de Conflent (Catalunya Nord), refugi del pensament antifrancuista de l'època (núm. 32); el comentari musical de *The dark side of the moon*, darrer disc de Pink Floyd; i l'extensa referència als concerts dels autors de la Nova Cançó a la comarca. En aquest sentit, el redactor "Benito", o Doménech Font, va gosar dir, arrel d'un recital televisiu de Maria del Mar Bonet, que era "bien sabido que estos autores nunca dejaron de batallar (para cantar) y circunstancias externas se lo impidieron en no pocas ocasiones. Esta especie de apertura actual ha llegado hasta nuestra mismísima televisión". I tancava amb un desafiant "Para cuando Raimon y Ovidi Montllor, vetados ambos en la pequeña pantalla?" (núm. 5).

Una altra vàlvula d'escapament a la política municipal i estatal van ser les eleccions a la presidència del FC Barcelona. *La Voz* va ser testimoni d'una intensa campanya de vora dos mesos entre els candidats Lluís Casacuberta i Agustí Montal. El Barça va contribuir a la bonança econòmica del periòdic amb la inserció contínua de publicitat electoral, convocatòries de reunions-mítings i signatures de suport als candidats. La campanya, tot i ser majoritàriament bilingüe, va fer més present la llengua catalana en les pàgines de la publicació.

Per la seva part els redactors i el director van fer un esforç per cobrir l'esdeveniment: els primers, per copsar les opinions dels socis barcelonistes de la comarca i fer un seguiment exhaustiu de tot el procés electoral, i el segon, per obrir les portes del seu periòdic a tant barcelonisme, quan ell era un fervent seguidor del RCD Espanyol.

8. Fer el desert més habitable

El 13 d'abril de 1978, amb dotze hores de retard sobre l'horari de sortida a causa d'una vaga d'arts gràfiques als tallers del Grup Mundo, *L'Estaca* surt al carrer. I ho fa amb una tribuna de presentació que accepta el desafiament d'iniciar la travessia del desert de la inexistència de premsa periòdica a l'Hospitalet. "Un periòdic per fer el desert habitable" és tota una declaració d'intencions que es declara hereva, en certa manera, de la "iniciativa de capital privat i bunqueria" que va ser *La Voz*, "el mateix (capital) que la enfonsà". La tribuna deixa clar, però, que aquell nucli de periodistes del periòdic de Segura Palomares "va lluitar per la lliure informació i, a més d'iniciar un camí del qual *L'Estaca* n'és la continuació, va aconseguir una experiència professional certament valuosa". Aquest és el marc de treball sobre el qual comença a treballar la publicació i serà, paradoxalment, l'únic llegat escrit que deixarà el director Lluís Bassets, reconegut professional que, com era previsible des del seu discutit fitxatge, no tornaria a passar per la redacció.

Des del principi, els lectors de *L'Estaca* ja sabran per on aniran els trets. En només tres anys de diferència respecte a la difunta *Voz*, els empresaris i agents del poder local i nacional deixen pas als comitès, a les assemblees, als sindicats i als partits d'esquerres en els titulars. Només en el primer número, hi conviuen les sigles de la FAI, la CNT, el PSUC, el PSC, el PSOE, les CCOO i la UGT. I en pàgina 5, un titular contundent: "Ayuntamiento: Mandan los de siempre". Era prou evident que la situació politico-social havia fet un salt important i els primers a rebre van ser els caps municipals hereus de l'etapa Capdevila. El nou alcalde Joan Perelló havia de fer mans i mànigues per controlar un ajuntament que se li escapava. Quatre dimissions i dues morts entre els regidors havien deixat en quadre el consistori. A més, les eleccions del juny de 1977 havien declarat guanyadors els nous partits democràtics i havien arrencat el compromís de dimissió dels regidors nomenats pel franquisme.

L'Estaca carregava contra els vells regidors, però també contra la Comissió de Partits Polítics, els quals "juegan a la baja i esperan que la situación se pudra". Segons Enric Company, autor de la notícia, només quedava "la esperanza que el President Tarradellas consiga algo en Madrid, sobre el control de los ayuntamientos".

En els quinze números de vida de *L'Estaca* s'apreciarien certes coincidències temàtiques amb *La Voz*, la "petita" diferència estava en els protagonistes i en l'òptica de la notícia. Si abans eren els empresaris i els polítics franquistes qui proposaven solucions a les mancances, ara eren els treballadors en vaga i les associacions de veïns els capdavanters en fer propostes per tirar endavant l'Hospitalet. En aquest sentit, la portada del número 2 explicava la concessió del control de les llicències d'edificació per part de l'ajuntament a les associacions de veïns. El titular, però, no alegrava l'oïda de l'alcalde Perelló: "El alcalde, en plan demòcrata". Curt i ras. Les reivindicacions dels jubilats, dels barris, d'obres públiques o de política municipal tenien un recorregut exhaustiu i una condemna concloent en aquell segon número: "Habida cuenta de la parálisis municipal, la solución del problema (d'unes obres de la Rambla) parece que va para largo".

El redactor Jesús A.Vila argumenta la línia presa pel periòdic sobre el raonament que "L'Estaca apostava per un sector social clarament d'esquerres. Era el sector que ens podia comprar". El públic potencial del setmanari havia de comprendre que "durante años (els responsables del projecte) hemos soñado con disponer de un instrumento como éste para poder meter los dedos en las llagas de esta ciudad", tal com apunta va l'editorial del número 2.

9. Generalitat, 1- Ajuntament, 0

L'ajuntament va ser, sens dubte, l'objectiu predilecte de *L'Estaca* per rebre tota la crítica reprimida d'anys enrere. La dimissió d'un regidor del Patronat de Cultura va interpretar-se com una possible maniobra dels franquistes per "depurar" el departament. Així ho va entendre el periòdic, que titulava en la portada del número 8 una "caza de brujas en el Ayuntamiento". Amb una setmana per contrastar i aprofundir informacions, l'editorial següent començava parlant de semàntica: "El verbo *depurar* adquirió en España, al acabar la Guerra Civil, su más siniestro significado: millares de personas perdieron sus puestos por no ser afectos al nacionalsindicalismo, que era la visión celtibérica del fascismo (...). Ahora parece que en el ayuntamiento revive esa odiosa práctica".

Si l'ajuntament no gaudia del parer de *L'Estaca*, els especuladors del terreny tampoc sortien gaire ben parats. Sense voler o volent-ho, la redacció del setmanari apuntava precisament al perfil dels propietaris de *La Voz del Llobregat*: dos alcaldes, un cap de premsa joseantonià i un constructor especulador. Desapareguts pràcticament del mapa de la ciutat els tres primers, el constructor Marquina i els seus qüestionats pisos de Santa Eulàlia 2 rebien una crònica apocalíptica de la vida en allò que Espriu hagués comparat amb nínxols. Un estudi del periòdic demostrava que en aquells habitatges s'hi estava "tres veces más hacinado que en el Barrio Chino" (núm. 5). Un mes després, l'editorial del número 10 insistia en condemnar "la sangría de millones y millones de dinero público que se embolsan los propietarios del suelo después de haberse beneficiado de la imprevisión del propio ayuntamiento".

Si algun poder va rebre els aplaudiments de *L'Estaca*, però, aquest va ser la Generalitat de Catalunya, encara provisional. De fet, el primer número obre amb la visita a Bellvitge de l'aleshores conseller Narcís Serra. Els problemes interminables de benestar a Bellvitge, sumats als dels blocs encara avui coneguts com d'Onèsimo Redondo, no privaven el setmanari de lamentar-se per la crisi municipal i la manca de poder autònom. Tot i així, les negociacions de Tarradellas a Madrid sinceraven la redacció sota l'opinió que "La Generalitat sigue siendo una esperanza" (núm. 6). Encara més, l'única vegada que *L'Estaca* va felicitar el consistori de Joan Perelló va ser arran de la invitació a Tarradellas (núm. 9), tot un esforç "viniendo de un ayuntamiento al fin y al cabo franquista". Tarradellas a l'ajuntament, Serra a Bellvitge i Pujol a Collblanc (núm. 10) demostraven que la Generalitat feia l'impossible per començar a vendre el producte de l'autonomia en els camps menys sensibles -o millor dit, més desconexedors-

als seus plantejaments autonomistes. El setmanari impulsava aquestes tesis amb cobertura informativa, però també opinativa, com la tribuna "La crisis del modelo de Estado unitario", que defensava que "sólo una autonomía real, efectiva, será solución justa y capaz de devolver la dignidad de ciudadanos a que tenemos derecho quienes vivimos en l'Hospitalet".

Coberts els àmbits locals i nacionals, *L'Estaca* no es privava, des de la seva modestia, de fer algunes incursions en els debats estatals. En un to més historicista que polític, la tribuna del setmanari va acollir la commemoració de la proclamació de la Segona República. En unes paraules prèvies que recordaven també l'11 de setembre de 1714, l'opinió de *L'Estaca* posava de relleu la recuperació de la Diada a Sant Boi. Ara bé, en lloc de reivindicar obertament el model polític republicà i admetent les dificultats d'una consecució actual, es passava la pilota als monàrquics, dels quals "de su voluntad y de su política depende que la II República Española siga siendo memoria viva y conmemoración vigente".

L'Estaca va ser la veu de l'ideal progressista. Cadascú des de la seva plataforma tenia un racó al periòdic. Els nous polítics que acabarien comandant la municipalitat, legislatura rera legislatura, es barallaven des dels comitès sindicals. Els grups anarquistes, especialment actius a l'Hospitalet en els anys trenta en el barris de Collblanc i La Torrassa, tindrien el seu ressò, ja fos amb propostes o amb recuperacions històriques. Les assemblees del Metall, d'Arts, de Química o de la Construcció negociaven els convenis. Se celebrava el Primer de Maig. Grups extraparlamentaris com la LCR, el PTE o el PSAN deien la seva en la nova eferescència política. I en tota aquesta pluja d'idees, *L'Estaca* al mig.

10. La veu s'apaga poc a poc

Els treballadors de *La Voz* clamaven contra l'absentisme del director Segura Palomares quan encara no s'havia tancat l'any. Els bons sous afeblien crítiques, però el descontrol començava a fer-se evident. Les versions del conflicte, al cap dels anys, continuen enfrontades. El redactor Jesús Vila reconeix la consolidació econòmica del projecte, però "el director no hi anava mai, escrivia quan volia i no controlava en absolut la publicació".

Paral·lelament, bona part dels redactors de *La Voz* treballaven a unes pàgines de gravat al buit que sortien cada divendres al *Diario de Barcelona*. Eren quatre pàgines centrals, totes dedicades a l'Hospitalet. A la primera pàgina hi havia un article de fons, signat per Enric Company sota el pseudònim de Ricardo Mella (vell utopista llibertari de finals del segle XIX). Les pàgines centrals resumien l'actualitat setmanal de la ciutat i l'última era una entrevista feta per l'escriptor hospitalenc Doménech Pastor i Petit a diversos prohoms del moment. Un dia, l'article de fons d'en "Ricardo Mella" carrega contra l'absentisme de Juan Segura Palomares com a director de *La Voz*, i a més crítica els mètodes de direcció i les censures practicades. Posteriorment les mateixes pàgines fan pública la demanda a Magistratura per endarreriments en el pagament del sou.

Al cap dels anys, Segura Palomares sembla recordar els fets d'una manera radicalment diferent: "Em sembla que va haver-hi un enfrontament d'alguns d'ells i els dirigents, no amb el director. I quan jo vaig arribar, m'ho vaig trobar fet". Segons el director de la publicació, quan ell arriba, es troba amb una vaga i amb una demanda a Magistratura. "Jo no vaig anar-hi", diu. "Vaig dir", segueix, "que voleu guerra? Doncs foteu-la, però amb mi no", perquè jo no hi tenia res a veure amb aquesta guerra. A mi m'interessava fer el diari llavors".

El conflicte es resol amb l'acomiadament del subdirector Enric Company i els redactors Ramon Font i Jesús A. Vila, que guanyarien el judici posterior per acomiadament improcedent, i amb el trencament de relacions del que Segura Palomares considerava "un grup de companys". Les dues parts coincideixen avui dia a afirmar que des d'aquell moment la publicació va anar perdent entitat i credibilitat, contingut i interès. Els treballadors acomiadats retornaran a la feina de les corresponsalies i el director començarà a treballar al *Noticiero Universal*.

Els darrers mesos de *La Voz* són coberts per gent nova, pràcticament tots desvinculats de la realitat de la ciutat. "La Veu" va anar-se apagant. Va reduir-se progressivament la voluntat d'influir sobre els lectors, que a més coneixien els problemes laborals del periòdic, i va anar minvant tota credibilitat. Vila, a més, afegeix que *La Voz* "perd interès perquè es tanca una època". Segura creu que Company, "el meu home de confiança", va pensar que "s'havia de fer la revolució i el que va aconseguir és que l'Hospitalet va quedar-se sense diari i el sistema (la dictadura) va continuar sent el mateix". L'ampolla mig buida o mig plena.

11. Segur que tomba

Si l'explicació a la desaparició de *La Voz* és la mort per inanició, les condicions de tancament de *L'Estaca* seran molt diferents. Vila recorre a una equació per explicar-lo: "el capital era mínim. Tres-centes persones a 5.000 pessetes, un milió i mig. A cent mil peles el número, als quinze números ja no hi havia calés". Les matemàtiques quan es parla de projectes de premsa no són tan exactes, però el cert és que el somni de la publicació de qualitat amb molta publicitat i molta venda no arriba al final. La gent no compra *L'Estaca* i aquesta és la raó fonamental per explicar la caiguda definitiva del projecte que volia esdevenir el pal de paller d'una falsa ciutadania hospitalenca i que, en quinze números, senzillament es va corcar.

12. Aquí encara repetim curs. A tall de conclusió

"Estem igual o pitjor". Així d'explícit és Jesús A. Vila quan l'interrogo sobre la situació actual i el futur de la premsa periòdica a l'Hospitalet de Llobregat. Certament les constants vitals dels mitjans de comunicació a la ciutat no han canviat gaire en vint anys: en primer lloc, una ciutat desestructurada –tot i que cada vegada menys–, això és, una

ciutat on algú es pot passar anys sense trepitjar la meitat dels barris que la componen. En segon lloc, la manca de burgesia i poder empresarial capaç d'invertir en projectes de comunicació: és cert que la situació econòmica és millor i fins i tot torna el debat de la creació d'una caixa d'estalvis del Baix Llobregat, però, en tercer lloc, de retruc, hi ha encara poca relació amb els altres municipis de la comarca "natural".

La mancança més important, però, no és ni diners, ni muntanyes, ni petroli, és gent endegadora i públic receptor. Les entitats de l'Hospitalet s'envelleixen mentre esperen el canvi inexorable de segle i la desgana política, cultural i social guanya la partida. Des del món periodístic local es mira amb enveja l'altre cantó del Barcelonés o el Maresme. La situació és certament diferent i la bonança econòmica permet projectes amb menys riscos. Es mira de reüll les comarques "normals" i les "anormals" que han aprovat justet.

Aquí encara repetim curs. Mentre la premsa comarcal arriba a Barcelona, el Baix Llobregat neda entre dues aigües i no pesca enlloc. La premsa de Barcelona ja no es digna a donar la quota de quatre pàgines i la premsa gratuïta pròpia està més preocupada per vendre pisos. L'única esclatxa, la ràdio, contempla com els seus professionals han de compartir jornada amb les publicacions escrites de l'ajuntament. Potser ha arribat el moment d'arriscar-se d'una vegada o apagar el llum.

Bibliografia

BORDAS, Mònica. *La premsa a l'Hospitalet*. UPF, 1994 [treball inèdit]

CAMÓS, Joan. *L'Hospitalet, la història de tots nosaltres, 1930-1936*. Barcelona, Diputació, 1986 (Estudis locals i comarcals)

GUILLAMET, Jaume. *La nova premsa catalana*. Barcelona, Edicions 62, 1975 (Llibres a l'abast ;126)

GUILLAMET, Jaume. *Premsa, franquisme i autonomia. Crònica catalana de mig segle...* Barcelona, Flor de vent, 1996

SANTACANA, Carles. *Victoriosos i derrotats. El franquisme a l'Hospitalet...* Barcelona, PAM, CEL'H, 1994 (Llorenç Sans; 6)

VILA, Jesús. "La premsa a l'Hospitalet, 1955-1980". En: *Quaderns d'estudi* núm. 4 (CEL'H), 1988, p. 26-55

VILA, Jesús. "Reflexions sobre la premsa a l'Hospitalet". En: *Premsa i antifranquisme a l'Hospitalet* [taula rodona: BERBEL, CASAS, GUILLAMET, SANTACANA, VILA...] [transcripció; inèdit]

LA VOZ DEL LLOBREGAT

PERIÓDICO INDEPENDIENTE DE INFORMACION COMARCAL

REDACCION Y ADMINISTRACION: Avda. Metro, 16 - Telèf. 227 34 16
APARELL: MARTES Y VIERNES Director: Juan Segura Palomares

HOSPITALET, 12 OCTUBRE 1973 - Num. 49 - Precio: 7 Ptas.

TOULOUSE, LA CIUDAD ROSA PINTARRAJEADA DE NEGRO

Reportaje de J. S. Palomares en pigs. centrales

SANT BOI: EN NOVIEMBRE FUNCIONARA NUEVO AMBULATORIO

Edificio del Ambulatorio de la Seguridad Social, construido en nuestra localidad y que, a punto de terminarse según noticias, será puesto en funcionamiento a últimos del mes de octubre o a primeros de noviembre.

LA HISPANIDAD

El mundo tiende cada vez más a formar bloques afines que se refuerzan a sí mismos para poder dialogar y tratar con los demás en las mejores condiciones posibles. Uno de esos grandes bloques es el constituido por la Hispanidad, por los pueblos nacidos de la civilización y la cultura española. Hasta hoy la Hispanidad venía siendo un concepto más lírico y retórico que efectivo. Pero, tanto España como los pueblos del otro lado del Atlántico, incluidas Las Filipinas, empiezan a darse cuenta de que esos lazos de parentesco espiritual que nos unen, deben reforzarse con las ataduras prácticas de la vida comercial, industrial y política, respetándose mutuamente independencias y peculiaridades. Por eso saludamos con esperanzado alborozo esta nueva Fiesta de la Raza, en la esperanza de que los últimos contactos mantenidos entre los pueblos hispánicos nos abrirán la puerta de un futuro en el que los cientos de millones de hispanoparlantes, tendrán un peso específico en el mundo.

LA RESIDENCIA DE BELLVITGE, SIGUE SIENDO UN GIGANTE PARALIZADO

EN PAGINA 4

Desolador aspecto del solar que se abre a La Riera Blanca, sin protección alguna. Nada de porquería y de ratas, que tiene al vecindario preocupado. En páginas interiores información sobre el caso. (Foto: J. S. Palomares)

CUANDO LA RIERA BLANCA ES LA RIERA NEGRA

HOSPITALET: ¿QUIEREN COMPRAR EL CENTRO CATOLICO PARA EDIFICAR VIVIENDAS?

VILADECANS: SE PERFILAN DIECISEIS CANDIDATOS PARA EL TERCIO FAMILIAR

BANCA CATALANA

Voluntad de renovación y servicio

LA VOZ DEL LLOBREGAT

PERIODICO INDEPENDIENTE DE INFORMACION COMARCAL

REDACCION Y ADMINISTRACION: Avda. Metro 16. Telef. 337 34 74

APARECE MARTES Y VIERNES. Director: Juli Segura Puigmarter

HOSPITALET, martes 30 octubre - Núm. 54 - Precio: 7 Ptas.

ELECCIONES MUNICIPALES: PROFUSION DE CANDIDATOS PARA EL TERCIO FAMILIAR

En páginas 6 y 7 información sobre los aspirantes de Hospitalet, Cornellá, El Prat, San Baudilio, Viladecans, Esplugas y Castelldefels

OTRA VEZ

EL LLOBREGAT SIN SALIDA AL MAR

El Llobregat vuelve a tener cerrada la desembocadura. La sequía que atraviesa la cuenca alta de este río parece ser la causa. Lo cierto es que cerca de la desembocadura el agua del río es sólo agua de cloaca y desechos. Lo que en la fotografía aparece es un caballo muerto y en estado de putrefacción (información en página 10).

Con las peñas flamencas

"EL FLAMENCO ES UN VICIO, UNA DROGA"

(Reportaje en páginas centrales)

Se celebrarán en Hospitalet el año próximo

EL ALCALDE RECIBIO LA BANDERA DE LOS V JUEGOS DEPORTIVOS ESCOLARES

El alcalde de Hospitalet, don Vicente Capdevila Cardona, en el momento de recibir de manos del vicepresidente de la Diputación Provincial la bandera de los Juegos Deportivos Escolares.

Esta entrega se efectuó en el acto de clausura de la cuarta edición de estos juegos. Le quita su celebración el próximo año en Hospitalet, motivo por el que la bandera que hasta ahora estuvo en manos de los badalonenses ha pasado a la custodia de los hospitaletenses. (Foto Vera)

BANCA CATALANA

Voluntad de renovación y servicio

LA VOZ DEL LLOBREGAT

PERIODICO INDEPENDIENTE DE INFORMACION COMARCAL
 REDACCION Y ADMINISTRACION: Avda. Móra, 16 - Telèf. 337 34 76
 APARECE MARTES Y VIERNES Director: Juan Saura Palomares

HOSPITALET, MARTES 28 MAYO 1974, N.º 109 - 7 Ptas.

**PRESENTACION DEL LIBRO
 «HISTORIA DEL R.C.D. ESPAÑOL»
 ESCRITO POR NUESTRO DIRECTOR**

**CLAUSURA DE LOS V JUEGOS
 DEPORTIVOS SAN JORGE**

Clausura los Juegos al Abanc de Hospitalet señor Capdevila, pone en manos del vicepresidente de la Diputacion Provincial señor Borrull, la bandera de los Juegos que este a su vez entregara al Pontice de Deportes de Manresa señor Fontanaris para que sea izada en dicha poblacion en los Juegos de responsabilidad a 1975. (Foto Vicens)

**I TROFEO
 "LA VOZ DEL
 LOBREGAT"**

a la
 deportividad
 comarcal 1973.
**TRIUNFO MARIN
 DEL PRAT, Y EL
 CLUB PATIN
 HOSPITALET**

Pág. centrales

ESPECIAL DEDICADO AL DEPORTE

**EL BALONCESTO DE
 HOSPITALET A PRIMERA**

BANCA CATALANA
 Voluntad de renovación y servicio

Deseo unánime en la presentación del número uno **¡Larga vida a L'ESTACA!**

El mismo día de la aparición de nuestro primer número "Comunicació Ciutadana", nos presenté en público. El lugar elegido fue el corazón de La Florida, el Aula de Cultura del barrio, donde dos años antes los corresponsales de prensa de la ciudad habían concebido el proyecto, en aquel intento de colectivo de trabajo que se llamó Club de Prensa.

El jueves 13, en las salas que antaño se hicieron eco las inquietudes de los profesionales de la prensa, habían más de doscientas personas que nos depositaron su confianza desde el primer momento, sin esperar nada a cambio. Es la gente que ha estado al frente de la labor reivindicativa de los últimos años y que sabe más que nadie de esfuerzos.

Nuestro presidente Oriol Rius, habló del espíritu de equipo que siempre ha animado a quienes, desde distintos campos, hemos trabajado para poner a punto este instrumento de comunicación. Enric Company, desde la redacción, explicó los orígenes de la revista, poniendo el acento en el intento de los profesionales por hacer realidad el eje de nuestra tarea: la información honesta al servicio de los intereses colectivos. David Pérez Maynar, desde el Consejo Asesor, hizo un llamamiento a los profesionales para que colaboren en un esfuerzo de integración ciudadana y Jaume

Guillamet, investigador de la prensa comarcal, hizo un elogio del intento, habida cuenta de las dificultades que atraviesa este tipo de prensa. Añadió también que el mejor favor que podía hacerse a la cultura catala en L'Hospitalet es escribir esta revista fundamentalmente en castellano. Por último el director de L'ESTACA, Lluís Bassets, extendió el llamamiento a la ciudad para que respalde este nuevo instrumento de expresión popular.

Un extenso cambio de impresiones entre todos los asistentes, mientras tomábamos unas aceitunas, sirvió para obligarnos a un propósito común: hacer de L'ESTACA una gran revista y celebrar, dentro de unos años, el número mil.

Con nosotros estuvieron casi todos los dirigentes de los partidos políticos y representantes de las centrales sindicales con presencia en la ciudad. También estuvieron presentes miembros destacados de las Asociaciones de Vecinos y entidades culturales y cívicas.

El diputado de la UCD, Vicente Capdevila, nos envió un telegrama excusando su presencia. Quien en cambio sí acudió fue la diputada comunista Dolors Calvet, vecina de la ciudad.

Todos los partidos políticos desearon éxitos a la publicación; los del PSUC enviaron un comunicado por escrito en el mismo sentido.

Los asistentes al acto. Todos, accionistas de L'ESTACA y vecinos de L'Hospitalet.

Oriol Rius presentó. Junto a él, Enric Company, David Pérez Maynar, Jaume Guillamet y Lluís Bassets. (Fotos Masats)

1978. Article sobre l'acte de presentació Pública de L'Estaca a l'Aula de Cultura del barri de la Florida. L'Estaca, núm. 1

L'estaca

el semanario de l'hospitalet

Redacció: c/ Xipreret, 9. Tel. 338 86 17. L'Hospitalet de Llobregat.

Director: Lluís Bassets Sánchez.

Subdirector: Xavier Barté Izuel.

Redactors: Josefa Aragón, Antoni Balcells, Laureano Casado, Isabel Coixet (fotógrafo), Enric Company, Conxita Gómez, Gerardo González, Esteve Lucerón (fotógrafo), Carmen Luque, Joan Massats (fotógrafo), Francesc Perarnau, Milagros Pérez, Norberto Salvador (fotógrafo), Manuel Segura, José A. Sierra, Juan Carlos Valero, Carlos Vila (dibujante), Jesús A. Vila.

Colaboradores: Xavier Arjalaguer, Honorio Blasco, Joan Casas, Antonio Castejón, Mercè Conesa, Anna Pascual.

Empresa editora: Comunicació Ciutadana S. A. Gran Via, 13, dcha, 2º, 3ª. L'Hospitalet de Llobregat.

Presidente: Oriol Rius i Camps; vicepresidente: Eliseu Gil Egea; secretario: Bartolomé Nájara Ruiz; vocales: Enric Company i Prats, Jaume Edo i Miralles, Pedro García García, Jesús A. Vila i García.

Gerencia: Carme Arranz Galiano. Xipreret, 9. Tel. 338 86 17.

Distribución: Sergio Martínez.

Impresión: Ingemesa.

Fotocomposición: Fotocomposición/Servicios S. A. Melchor de Palau, 103. Barcelona.

Consejo Asesor: Gabriel Alvarez, Honorio Blasco, Jaume Botey, Francesc Codina, Montserrat Company, Santiago Diaz, Ramón Fernández Jurado, Joan García Grau, Francesc Marcé, Enrique Molina, Clara Parraon, Francesc Pedra, David Pérez Maynar, Carles Ponsa Ballart, Anton Raventos.

Suscríbase a "L'Estaca"

Cada jueves recibirá en su domicilio el semanario donde podrá encontrar todo lo que le interesa, lo que le ocultaron, todo lo que sucede en L'Hospitalet.

Tarjeta de suscripción N°
Nombre _____ Apellidos _____
Edad _____ Profesión _____
Estado civil _____ Idioma usual _____
Dirección _____
Población _____ Teléfono _____
Se suscribe al semanario "L'ESTACA" a partir del día _____ de _____ de 197__

Forma de pago:
 Mediante talón nominal, adjunto a esta suscripción, a nombre de "Comunicación Ciudadana, S.A." por 1.350.- pesetas (12 meses).
 Mediante domiciliación del cobro por banco o caja de ahorros cada:
 3 meses _____ 372.- Ptas.
 6 meses _____ 700.- Ptas.
 12 meses _____ 1.350.- Ptas.

— La suscripción incluye a precio normal los números extraordinarios de "L'ESTACA".
— Para domiciliación por banco o caja de ahorros, rellenar el impreso adjunto.

de _____ de 19 _____

Señores:
Les ruego que sirvan cargar a mi Cuenta Corriente N° _____
en el Banco _____ nuestra Libreta Ahorro N° _____
Caja _____
Agencia _____
Domicilio _____
Plaza _____
los Recibos que por pesetas _____
nos vienen presentando a nombre de _____
Les saluda atentamente,

Nombre _____
Domicilio _____
Plaza _____
de _____ de 19 _____

Banco _____
Caja _____
Agencia _____
Domicilio _____
Plaza _____

Señores:
Les ruego que con cargo a mi Cuenta Corriente N° _____
se sirvan atender hasta nuevo aviso, los Recibos que por pesetas _____
les serán presentados al cobro por _____
a nombre de _____
Les saluda atentamente,

Nombre _____
Domicilio _____
Plaza _____

1978. Article sobre l'acte de presentació Pública de L'Estaca a l'Aula de Cultura del barri de la Florida. L'Estaca, núm. 1

1978. Butlleta de subscripció a L'Estaca publicada a tots els números del setmanari